

Nr 421

Av herr Spetz och herr Pettersson, Gunnar, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om särskilda investeringsfonder för förlorade inventarier och lagertillgångar, m. m.

I Kungl. Maj:ts prop. nr 67 har i samband med förslag till bl. a. permanent lagstiftning om fartygsfonder föreslagits ändringar i anvisningarna till 28 och 29 §§ kommunalskattelagen (KL) avseende beskattning i vissa fall av försäljningsvinst i fråga om fartyg tillhörande fysisk person eller dödsbo.

Dessa bestämmelser infördes genom lag den 17 juni 1938 (nr 368). Tidigare beskattades sådan skattskyldig över huvud taget icke för vinst vid icke yrkesmässig avyttring av fartyg, utom i de fall bestämmelserna om beskattning av realisationsvinst var tillämpliga. Grunden för denna bedömning var det allmänna stadgandet i 19 § kommunalskattelagen. Nu gällande bestämmelser innebär sålunda en skärpning av inkomstbegreppet i förhållande till äldre praxis.

Stadgandet intogs oförändrat i 1947 års lagstiftning, varvid är att märka att bestämmelserna gällde maskiner och inventarier i allmänhet.

Vid början av 1951 års riksdag väcktes motionerna I:88 och II:121 var yrkades att vid försäljning av fartyg beskattningen av eventuell vinst måtte få fördelas på tre år. Sådan fördelning hade under rådande krisförhållanden gällt vid försäljningar under något av beskattningsåren 1940—1945. För i denna motion åsyftade skattskyldiga gällde att den beskattningsbara intäkten i regel utgjordes av återvunna värdeminskningsskattavdrag. Någon ändring häri förutsattes icke i motionerna. Dessa behandlades av bevillningsutskottet i samband med en senare under riksdagen avlämnad Kungl. prop. nr 170, vilken innebar en *uppmjukning* av beskattningen av realisationsvinst och införande av viss rätt till *lindring* i beskattningen av ackumulerad inkomst. Utskottet uttalade i sitt betänkande nr 62 efter att ha redogjort för bestämmelserna i fråga: »Med hänsyn härtill synes spørsmålet böra tagas upp till förnyad prövning och utskottet finner skäl föreligga för att saken beaktas. Utskottet anser därför önskvärt att 1950 års skattelagsakkunniga under sitt fortsatta arbete närmare utreder frågan.»

Ifrågavarande proposition byggde på ett betänkande av 1944 års allmänna skattekommitté (SOU 1949:9), vilket betänkande icke blev föremål för remiss till någon fiskarorganisation. På grund härav observerades icke att

nu ifrågavarande bestämmelser i anvisningarna till 28 och 29 §§ kommunal-skattelagen föreslogs borttagna.

Vid 1952 års riksdag väcktes därför i samband med Kungl. Maj:ts prop. nr 200 motionerna *I:469* och *II:614*, vari yrkades dels att den s. k. netto-metoden måtte få användas vid avskrivning å nyinköpt fartyg, dels att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning av frågan om inkomstbegreppet vid utfall av försäkring vid förlisning eller köpeskilling vid försäljning av fartyg. Utskottet anförde i sitt betänkande nr 52 bl. a. följande: »Utskottet vill emellertid för sin del föreslå, att de förenämnda nya bestämmelserna om beskattning av inventarier i rörelse, vilka bestämmelser skola tillämpas första gången vid 1953 års taxering, icke skola äga tillämpning då fråga är om fartyg.» Bestämmelserna i deras nuvarande lydelse har sålunda tillkommit på utskottets eget initiativ. Beträffande inkomstbegreppet hänvisade utskottet till sitt uttalande 1951. Ingenting i vare sig ovannämnda motioner eller utskottsbetänkanden ger vid handen att bestämmelserna uteslutande haft till syfte att underlätta återanskaffning av fartyg. Tvärtom har uttryckligen framhållits att det gäller i lika hög grad själva inkomstbegreppet. När departementschefen i propositionen talar om »särskilda skattemässiga förmåner då de (fiskarna) säljer fartyg för att dra sig tillbaka från fisket», är det mot bakgrund av vad ovan anförts enligt vår mening icke sakligt motiverat. 1938 års lagstiftning innebär en första skärpning av inkomstbegreppet och 1951 års beslut hade — om det genomförts — betytt en ytterligare skärpning, så mycket mera opåkallad, som detta beslut avsåg uppmjukningar och lindring i beskattningen för vissa andra skattskyldiga. Slutligen må framhållas att departementschefens förmodan att överlåtelse av fartyg i många fall torde få anses innebära en överlåtelse av rörelse grundligt vederlagts av skattedomstolarna i samband med prövning av frågor rörande investeringsavgift. I själva verket är det så att överlåtelse av ett fartyg sällan om ens någon gång kan innebära överlåtelse av rörelse. Ett fartyg kan användas på mycket olika sätt — för fiske av olika slag, för fraktfart eller som specialfartyg. Säljaren har i verkligheten ingen rörelse att överlåta.

Det huvudsakliga skälet för ett borttagande *nu* av de speciella reglerna i ovannämnda anvisningar synes vara kravet på uniformitet. Riksskattenämnden, som ur denna synpunkt icke har någon erinran mot förslaget att slopa bestämmelserna, erkänner dock att det bakom dessa ligger de särskilda förhållanden, som ansetts råda för det yrkesmässiga fisket.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län framhåller, att beskattningen av försäljningsvinsten blir särskilt aktuell om fartygsägaren avyttrar sitt fartyg utan att vilja eller kunna skaffa ett annat i stället. I sådana fall måste frågan om beskattningens rättvisa utformning framträda med synnerlig skärpa eftersom det rör sig om i regel dyrbara objekt. För den skattskyldige fartygssäljaren måste det framstå som stridande mot jämlikhet och rätt-

visa vid beskattningen att det inkomstbegrepp, som eljest gäller vid icke yrkesmässig avyttring av fast eller lös egendom, icke skall gälla för honom.

Nu gällande bestämmelser har, som framgår av ovanstående, gällt i mer än 20 år. Några uppenbara olägenheter eller missbruk har under denna tid icke påvisats. Det enda fall som möjligen skulle kunna betecknas som missbruk omnämnes i länsstyrelsens i Göteborgs och Bohus län remissyttrande. Om detta skulle anses vara ett missbruk — meningarna härom kan vara delade — torde ett upprepande lätt kunna förhindras genom ett tilllägg t. ex. av den innebörd som fanns i Kungl. Maj:ts förordning nr 360/1941.

Påståendet att vissa skattskyldiga under 1950-talet visat benägenhet att placera kapital i båtar är obestyrkt. Vi känner icke till någon sådan företeelse. Med de framtidsutsikter, som för närvarande och för överskådlig framtid förefinnes för fisket och fraktfarten, torde en sådan spekulation — om den föreligger — vara minst sagt misslyckad.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förevarande proposition i vad den avser ändring av anvisningarna till 28 och 29 §§ kommunalskattelagen samt att som följd härav de sista raderna i övergångsbestämmelserna från och med orden »samt att . . .» till slutet av meningen måtte utgå.

Stockholm den 1 april 1959

Gunnar Spetz

Gunnar Pettersson